

از اطلاع‌رسانی غلط هم مالیات بگیرید

صفحه ۱۶

شیوه کمیاب تلویزیون

سنت گفت‌وگو و پرهیز از مونولوگ از برنامه «شیوه» می‌تواند به بقیه سیما تسری پیدا کند؟

روزنامه خبری تحلیلی، دانشگاهی صبح ایران
صدای نخبگان نگاه جوانان

۶ صفحه
۵۰۰ تومان

فصل جدید: یادداشت‌نویس
روایت سال‌های جنگ

شماره مسلسل: ۲۸۰۶
پخشیه ۸ بهمن ۱۴۰۲
۱۶ رجب ۱۴۴۵
۲۸ ژانویه ۲۰۲۴
شماره: ۲۰۶۸

www.farhikhtegan.com | Sun | 28 Jan 2024 | vol.15 | No. 4068 | 16 Pages

میزان بارش برف امسال در شمال غرب کشور به حدی است که در صورت مدیریت درست می‌تواند دریاچه ارومیه را احیا کند

دریاچه روسفید شد

صفحه ۲

حضور طیف‌های مختلف دانشجویی در مراسم اعتکاف مسجد دانشگاه علوم و تحقیقات
بگذار که دل حل کند این مساله‌ها را
دوره‌های ادوار پس از انقلاب میهمان دکتر ولایتی بودند
وزرای خارجه دوره‌های ادوار پس از انقلاب میهمان دکتر ولایتی بودند
چشم‌انداز رقابت در اسفند به روایت احدیان، مشاور رئیس مجلس
۳ ضلع در انتخابات فعال خواهند بود

۱۶، ۱۵

۲

۲

منتشر شد

چرا ایده غرب زندگی که جلال مطرح کرد هنوز مساله ایران ۱۴۰۲ است

یک قرن سکوت

چرا ایده غرب زندگی که جلال مطرح کرد هنوز مساله ایران ۱۴۰۲ است

یک قرن سکوت

چرا ایده غرب زندگی که جلال مطرح کرد هنوز مساله ایران ۱۴۰۲ است

از «خواص و عوام» تا «خاصه و عامه» در اندیشه رهبری

محمد قائمی‌راد
پژوهشگر هسته‌ی مکتب امام خمینی (رحمه‌الله) مرکز رشد دانشگاه امام صادق

۱ «خواص و عوام» در بیانات رهبر انقلاب به عنوان ادبیاتی برای بسط یک نظریه جامعه‌شناختی به کار رفته و شهرتی نسبی نیز یافته است؛ هرچند تا رسیدن به عمق این نظریه و از آن مهم‌تر، امتداد آن تا مقام عمل راه بسیاری برای پیوند باقی مانده است. با این وجود، «خاصه و عامه» که در گانه‌ای دیگر رادریان نگاه رهبر انقلاب به جامعه شکل می‌دهد، حتی در همان سطح مفهومی «خواص و عوام» نیز مورد توجه قرار نگرفته است، در حالی که رهبر انقلاب حتی پیش از طرح نظریه خواص و عوام، بر دوگانه «خاصه و عامه» تأکید داشته و تا سخنرانی‌های اخیر ایشان نیز این تکیه ادامه یافته است. اگر جمع سالمی میان دوگانه‌های «خواص و عوام» و «خاصه و عامه» به دست نیاید، با اهمیت خواص به نفع عامه منجر خواهد شد و یا تکیه بر عامه معادل بی‌خاصیتی خواص معنا می‌شود.

۲ در ادبیات رهبر انقلاب، خواص در جایگاهی تعیین‌کننده و عوام در معنایی منفی به کار رفته است؛ یک قسم کسانی هستند که بر مبنای فکر خود، از روی فهمیدگی و آگاهی و تصمیم‌گیری کار می‌کنند. راهی را می‌شناسند و در آن راه که به خوب و بدش کار ندارند - گام برمی‌دارند. یک قسم اینها نیستند که اسم شان را «خواص» می‌گذاریم. قسم دیگر کسانی هستند که نمی‌خواهند بدانند چه راهی درست و چه حرکتی صحیح است. در واقع نمی‌خواهند بفهمند، بسنجند، به تحلیل بپردازند و درک کنند. به تعبیری دیگر تابع جو هستند. به چگونگی چون‌گام می‌کنند و دنبال آن جو به حرکت درمی‌آیند. اسم این قسم از مردم را «عوام» می‌گذاریم. به حکم «إِنَّ اللَّهَ لَئِیْمٌ مَّا یَقُومُ خَتَّى یُعْزِیْبُوا مَا یَأْتِیْهِمْ» اراده‌ها هستند که سرنوشته جوامع را رقم می‌زنند. اگر به این واقعیت توجه شود که اراده نیز در گرویی شناخت و آگاهی است، می‌توان نتیجه گرفت که برای در دست گرفتن سرنوشته یک جامعه، باید بر داده‌ها و اراده‌های ایشان دست یافت. در این حساب، روشن می‌شود که چرا خواص با تعریف پیش‌گفته، جایگاه ویژه‌ای می‌یابند؛ عوام، سرنوشته خود را به دیگری سپرده‌اند و خواص، سرنوشته‌شان هستند.

۳ علما به اقتضای جایگاه خود، آگاهی جامعه‌راد دارند و در دست دارند و با این‌گونه نگاه به اندیشه سیاسی رهبر انقلاب، می‌توان فهمید که اراده‌ها نیز بیشترین اثر را از امرای جامعه می‌پذیرند. از این منظر، خواص جامعه را این دو گروه که «آگاهی» و «اراده» آن را می‌سازند، تشکیل می‌دهند؛ پیغمبر فرمود: «لا تصالح عوام هذه الأمة الا بخواصها»؛ اصلاح توده مردم، به اصلاح زیدگان و نخبگان هر کشور و جامعه بستگی دارد. از پیغمبر پرسیدند زیدگان چه کسانی هستند - «قبیل یارسول الله و ما خواص افتک» - فرمود: «خواص ائمتی العلماء و الأئمه»؛ دانشمندان، روشنفکران، آگاهان، امرا و زمامداران، خواص و نخبگان هستند. اگر آن طور که بیان شد، خواص هستند که جامعه را پیش می‌برند، دیگر چه لومی به تأکید بر عموم مردم است؟ به عبارت دیگر، چرا خواص باید به عامه توجه کنند و مشارکت عامه چه خاصیتی دارد؟ در پاسخ به این پرسش، دوگانه «خاصه و عامه» مطرح می‌شود.

۴ منظور از عامه، نه افراد بی‌بصیرت، بلکه عموم مردم است و مراد از خاصه، نه نخبگان جامعه، بلکه نورچشمی‌ها و گروه‌هایی است که بر اساس برخی منافع، از مردم جدا شده و بر آنها امتیاز داده می‌شوند؛ مردم که می‌گوئیم، یعنی اینها؛ همان عامه‌ای که امیرالمومنین (سلام‌الله‌علیه) در آن فرمان تاریخی‌شان به مالک اشتر فرمودند که عامه را داشته باش، خاصه را رها کن. عامه، یعنی همان‌هایی که در جنگ با تو هستند، در مشکلات با تو هستند، سختی‌ها را با تو تقسیم می‌کنند، غم تو را دلت می‌زنند، خودشان را سپر بالای تو قرار می‌دهند و صادقند. «یک خاصه‌ای داریم، یک عامه‌ای داریم؛ خاصه یعنی گروه‌های خاص، مجموعه‌های خاص؛ لومی ندارد که حتماً این

منظور از عامه، نه افراد بی‌بصیرت، بلکه عموم مردم است و مراد از خاصه، نه نخبگان جامعه، بلکه نورچشمی‌ها و گروه‌هایی است که بر اساس برخی منافع، از مردم جدا شده و بر آنها امتیاز داده می‌شوند؛ مردم که می‌گوئیم، یعنی اینها؛ همان عامه‌ای که امیرالمومنین (سلام‌الله‌علیه) در آن فرمان تاریخی‌شان به مالک اشتر فرمودند که عامه را داشته باش، خاصه را رها کن. عامه، یعنی همان‌هایی که در جنگ با تو هستند، در مشکلات با تو هستند، سختی‌ها را با تو تقسیم می‌کنند، غم تو را دلت می‌زنند، خودشان را سپر بالای تو قرار می‌دهند و صادقند. «یک خاصه‌ای داریم، یک عامه‌ای داریم؛ خاصه یعنی گروه‌های خاص، مجموعه‌های خاص؛ لومی ندارد که حتماً این

انا لله و انا الیه راجعون

جناب آقای صابر ستاری

مصیبت وارده را تسلیت عرض نموده، از درگاه خداوند متعال برای آن مرحومه رحمت و واسععه الهی و برای جنابعالی و خانواده محترم صبر و اجر مسالت می‌نمایم.

روزنامه فرهیختگان

انا لله و انا الیه راجعون

جناب آقای رضا کاری

مصیبت وارده را تسلیت عرض نموده، از درگاه خداوند متعال برای آن مرحوم رحمت و واسععه الهی و برای جنابعالی و خانواده محترم صبر و اجر خواستاریم.

روزنامه فرهیختگان

چرا ایده غرب زندگی که جلال مطرح کرد هنوز مساله ایران ۱۴۰۲ است

یک قرن سکوت

«فرهیختگان» در صدمین سالگرد تولد جلال آل احمد
تأثیرات ایده غرب زندگی بر فکر و ادبیات ایرانیان را بررسی می‌کند

اگر علاقه‌مند به تهیه ویژه‌نامه‌های روزنامه فرهیختگان هستید به شماره زیر پیامک بزنید

۰۹۱۰۸۱۰۶۵۳۳

@FarhikhteganOnline
www.farhikhtegandaily.com